

7. BÖLÜM

Türkiye’de Bulaşıcı Hastalıkların Epidemiyolojisi

Meltem KARAHAN¹

Viral Hepatitler ve Ülkemizdeki Durum

Viral hepatit, etkeni sıklıkla A, B, C, D ve E hepatit virüsleri olup karaciğerin en sık görülen hastalıklarından biridir. Viral hepatitler ve bunlara bağlı gelişen enfeksiyonların klinik seyirleri farklılık gösterebilmektedir. İlerlediğinde siroz, karaciğer yetmezliği ve karaciğer kanseri gibi hastalıklara sebep olmakla birlikte morbidite ve hatta ölümle sonuçlanabilmektedir.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)’nün, hepatit ile ilgili yayınladığı küresel hedeflere göre, hepatitin bulaş ve görülme sıklığının azaltılması ve viral hepatite sahip hastaların güvenilir ve efektif tedaviye ulaşabilmesi amaçlanmaktadır. Hepatit virüslerinin bulaşmasını önlemek, viral hepatit nedeniyle gelişen komplikasyon ve ölümleri azaltmak, hastaları tedavi etmek ve viral hepatitin sosyo-ekonomik olarak topluma etkisini azaltmak ana hedeflerdendir.

2016 yılı mayıs ayında DSÖ tarafından 2016-2021 yıllarını kapsayan ve viral hepatitleri konu alan global sağlık sektörü stratejisi oluşturul-

¹ Diş Hekimi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti AD. Doktora Programı, meltemkarahan@yahoo.com.tr

- Türkiye’de 2017 yılında Çok İlaça Dirençli Tüberküloz (ÇİD-TB)’a sahip hasta sayısı 191 olarak bildirilmiştir.
- ÇİD-TB hastaları ile ilgili 2015 yılı verilerine bakıldığında 2. yılda %67,8 tedavi başarısı bildirilmiştir.

KAYNAKLAR

1. Global Hepatitis Report, 2017. World Health Organization <http://www.who.int/hepatitis/publications/global-hepatitis-report2017/en/> (Erişim tarihi: 10.03.2018)
2. Hepatitis A fact sheet. In: World Health Organization:media centre July 2016 update. <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs328/en/> (Erişim tarihi: 10 Mart 2017)
3. Tozun N, Ozdogan O, Cakaloglu Y, Idilman R, Karasu Z, Akarca U, et al. Seroprevalence of hepatitis B and C virus infections and risk factors in Turkey: a fieldwork TURHEP study. Clin Microbiol Infect 2015;21:1020-1026.
4. Nakil Sayıları - TTDIS KARAR DESTEK SİSTEMİ. Organ, Doku Nakli ve Diyaliz Hizmetleri Daire Başkanlığı. <https://organkds.saglik.gov.tr/KamuyaAcikRapor.aspx?q=ORGANNAKLI> (Erişim tarihi: 11.03.2018)
5. World health statistics 2016: monitoring health for the SDGs, sustainable development goals. Geneva: World Health Organization; 2016. http://www.who.int/gho/publications/world_health_statistics/2016/en/ (Erişim tarihi: 10 Mart 2017).
6. Gower E, Estes C, Blach S, Razavi-Shearer K, Razavi H. Global epidemiology and genotype distribution of the hepatitis C virus infection. J Hepatol 2014;61(1 Suppl):45-57.
7. Razavi H, Waked I, Sarrazin C, Myers RP, Idilman R, Calinas F et al. The present and future disease burden of hepatitis C virus (HCV) infection with today’s treatment paradigm. J Viral Hepat 2014;21 Suppl 1:34-59.
8. Yıldırım, T., Taşdelen Fışgın, N. (2016). HIV bilgilendirme kitabı. Erişim adresi: <https://www.klimik.org.tr/wp-content/uploads/2016/11/HIV.BILGILENDIRME.KITABI.pdf>. Erişim Tarihi: 01.11.2018.
9. T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü. (2018). HIV/AIDS tanı kılavuzu. Ankara. Erişim adresi: https://hsqm.saglik.gov.tr/depo/birimler/Bulasici-hastaliklar/db/hastaliklar/HIVADS/Tani_Klavuzu/HIV-AIDS_Tani_Klavuzu.pdf. Erişim Tarihi: 01.11.2018.
10. Tümer, A., Ünal, S. (2016). Güncel bilgiler ışığında HIV/AIDS (4. Baskı). Ankara. Bilimsel Tıp Yayınevi.
11. UNAIDS. (2014). Fast-Track: ending the AIDS epidemic by 2030. Erişim adresi: http://www.unaids.org/sites/default/files/media_asset/JC2686_WAD2014report_en.pdf. Erişim Tarihi: 01.11.2018.
12. UNIADS. (2016). Political Declaration on HIV and AIDS: On the Fast

- Track to Accelerating the Fight against HIV and to Ending the AIDS Epidemic by 2030. Erişim adresi: http://www.unaids.org/sites/default/files/media_asset/2016-political-declaration-HIV-AIDS_en.pdf. Erişim Tarihi: 01.07.2018.
13. T.C. Sağlık Bakanlığı, Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü’nün 17.10.1985 tarihli ve 5779 sayılı Genelgesi.
  14. T.C. Sağlık Bakanlığı, Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 21.11.1985 tarihli ve 14084 sayılı Genelgesi.
  15. T.C. Sağlık Bakanlığı, Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü’nün 18.08.1983 tarihli ve 568714084 sayılı Genelgesi.
  16. T.C. Sağlık Bakanlığı, Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü’nün 14.02.1987 tarihli ve 1141 sayılı Genelgesi.
  17. T.C. Sağlık Bakanlığı, Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü’nün 19.02.1987 tarihli ve 2744 sayılı Genelgesi.
  18. T.C. Sağlık Bakanlığı, Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü’nün 18.04.1994 tarihli ve 4800 sayılı Genelgesi.
  19. T.C. Sağlık Bakanlığı, Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü’nün 10.04.1995 tarihli ve 6064 sayılı Genelgesi.
  20. Ödeme Gücü Olmayan Vatandaşların Tedavi Giderlerinin Devlet Tarafından Karşılınması ve Yeşil Kart Uygulaması Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete Tarihi: 13.08.1992, Resmi Gazete Sayısı: 21314, Erişim adresi: <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.4846&MevzuatTilisi=0&sourceXmlSearch=ye%C5%9Fil>. Erişim Tarihi: 21.11.2018.
  21. T.C. Sağlık Bakanlığı. 07. 06. 1996 tarihli ve 3403 sayılı Ulusal AIDS Komisyonu kuruluş onayı.
  22. T.C. Sosyal Güvenlik Kurumu. (2013). Sosyal güvenlik bilgi serisi: 2013/12, Ankara. Erişim adresi: http://www.sgk.gov.tr/yayinlar/11_saglik_sigorta_nisan_8.pdf. Erişim Tarihi: 21.11.2018.
  23. T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü. (2013). HIV/AIDS tanı tedavi klavuzu, Ankara. Sağlık Bakanlığı Yayın No: 919. Erişim adresi: https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/Bulasici-hastaliklar-db/hastaliklar/HIV-ADS/Tani-Tedavi_Rehberi/hiv_aids_tani_tedavi_rehberi_2013.pdf. Erişim Tarihi: 21.11.2018.
  24. T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Bulaşıcı Hastalıklar Dairesi Başkanlığı. HIV-AIDS İstatistikleri. Erişim adresi: <https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/bulasici-hastaliklar/862-hiv-aids/1135-h%C4%B1v-aids-istatistik.html>. Erişim Tarihi: 03.01.2019.
  25. Sağlık Bakanlığı. Tüberküloz Tanı ve Tedavi Rehberi, Ankara 2011.
  26. Verem Danışma Kurulu Kararları. Toraks Bülteni 1996; 1(2): 33-45